

פניני הדרך

חודש אלול ! (תשע"ב)

גליון מס' 75

האדות והעדות שנאמרו בשיעור הדרך היומי בניה"כ "אליהו הנביא" שבנות רוממה ירושלים
 מסכת ברכות כד - נ

"העיתון שלא הופץ"

מעשה בעיתון מפורסם בציבור החרדי שהוכן לדפוס ועבר את ההגות הנדרשות את ביקורת הרבנים אולם בקשה דחופה להכניס מודעה השווה הרבה כסף עיכבה את ירידתו לדפוס אלא שהעובד שעמד להכניס את המודעה מחשבה רעה הייתה בליבו כנקמה על שקיבל מכתב פיטורין לעוד זמן מה הכניס מודעה מעיתון חילוני הנוגדת את כל רוח היהדות ומרוב מהירות לא בדקו את טיב נוסח המודעה והעיתון הודפס ויצא לדרך עד שגילו את הטעות נשלחו עשרות שליחים להשיב את העיתון אל האשפה ומהדורה חדשה יצאה לדרך העובד לא נתגלה אולם ברצותו לעשות תשובה החליט לשלם את הנזקים על מה הוא יהיה חייב לשלם?

הו דעתכם בנידון לפקס 02-5817174 pninyhadaf@gmail.com

א) דף כד. **גויגון**: קריאת שמע כנגד תמונת אשתו כשהייתה רווקה.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (עה) איסור ק"ש כנגד שער אשה ואפי' של אשתו משום שמביא להרהור. **afken**: האם מותר לקרוא ק"ש כנגד תמונת אשתו כשהייתה נערה עם שער מפוזר?

ב) דף כה. **גויגון**: הבאת זקן לביהכ"נ המדיף ריח רע.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (עו) איסור קריאת שמע סמוך לריח של צואה ושיעור ההרחקה ממנה. **afken**: האם יש להעיר למשפחת הזקן שלא להביאו לביהכ"נ משום שנוסף ממנו ריח רע?

ג) דף כו. **גויגון**: בא להתקין את האסלה מחדש האם מותר לומר ויהי נועם.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (פג) איסור קריאת שמע ליד בית הכסא ישן וההיתר מול ביה"כ חדש בריחוק ד"א. **afken**: עובד שפירק אסלה ואמור להתקינה האם מותר לו לומר "ויהי נועם" להצלחת עבודתו?

ד) דף כז. **גויגון**: לעבור כגד מתפלל החולם בתפילה.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קב) האיסור לעבור כנגד המתפלל תוך ד"א ובזוהר החמיר אף לגבי צדדיו. **afken**: אדם העומד בתפילה ונראה שהוא חולם ומשייט למקומות רחוקים האם מותר לעבור כנגדו ואדרבה אולי ע"י כן ישוב להתפלל?

ה) דף כח. **גויגון**: חלם שנסע לאומן והמטוס נפל.

נתבאר בגמ' שחלשה דעתו של ר"ג ומהשמים הראו לו חלום לפייסו ועיין בבן יהוידע מה שפי' בענין זה. **afke**: חלם שנסע לאומן והמטוס נפל וחזר החלום על עצמו 3 לילות רצופים האם יחוש?

ו) דף כט. **גויגון**: בירך תפילת הדרך והוצרך לחזור.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קי) גדרי ההלכות של תפילת הדרך נוסח ברכתה ושיעורה. **afken**: נסע ובירך תפילת הדרך וקיבל טלפון בהול לחזור האם הוי ברכה לבטלה?

צדקה: הגר"י גלינסקי שליט"א אמר פעם אנשים היו נותנים צדקה עם היד ומנשקים ס"ת עם הפה היום נותנים צדקה עם הפה ומנשקים ס"ת עם היד..

ומעשה בדברי חיים מצאנז צ"ל שראו אותו נותן צדקה יותר מחומש שאלו אותו הרי אסור לתת ? והוא ענה שבכדי לכפר על עבירה מותר לתת יותר מחומש שאלו אותו מהי העבירה שהרב עבר והוא ענה שפעם אחת הוא נתן יותר מחומש לצדקה והוא צריך לכפר על זה..

ומעשה באדמו"ר מסאטמר צ"ל שאחד המתפללים אמר שתורם עשר פעמים "יואל" הרב אמר עדיף שתתרום פעמיים "יויליש". ופעם אחרת אמר אחד אני תורם עשר פעמים "חי" אמר לו הרב עדיף שתתרום פעמיים מת..

ומעשה בר' דוד הגבאי צ"ל שעבר ליד שולחן וביקש צדקה ושוב עבר ליד השולחן אמרו היושבים פעמיים? אמר להם מה אני קבר שאסור לעבור לידו פעמיים?..

"השבת אבדה" !

דבר העורך

הוא היה בחור בישיבת "חברון" זה היה לפני כשלושים שנה התחתן ולשם פרנסתו קנה משק וקבע עיתים לתורה שתי בנות נולדו לו ולאחר מכן חלתה אשתו ל"ע ונפטרה הוא נותר לבדו עם שתי בנותיו וכשהייתה בתו הגדולה בגיל הנישואין הוא חלה היא טיפלה בו במשך עשר שנים עד שנפטר לבית עולמו, בתו עשתה חשבון שבגיל זה יהיה קשה להתחתן והחליטה למכור את המשק לשם נישואי אחותה הצעירה, היא נסעה לירושלים בכדי לעשות מצבה לאביה אולם לא ידעה איזה נוסח לכתוב, בתחנה המרכזית גי-ם ראתה קבוצת בחורים עולה למוניית אולם תיק קטן נשכח שם היא נפגשה להם והם לא שמו לב היא לקחה את התיק ונסעה לכיוון בית הקברות לשם ניסוח המצבה היא הסתובבה בין הקברים לפתע עוצר מולה איש מורם הדור פנים סליחה גברת התיק.. של מי ? מצאתי אותו בתחנה מרכזית.. זה התיק של הבן שלי! הכריז האיש פתחו וראו את חידושי התורה שכתב בנו.

אתה יכול לעזור לי בניסוח המצבה של אבי? ספרי לי מי היה בכדי שיהיה לי רקע לאבי קראו יוסי פ..! הוא למד בחברון? שאל האיש, כן ענתה הבת, הוא היה חברותא שלי!! לא ידעתי שיש לו שתי בנות היכן אתן בשבת? אתן מוזמנות אלינו, הוא ניסח את הכיתוב של המצבה והם נפרדו, השבת הייתה מרוממת ובמוצאי שבת קרא בעל הבית לבת הגדולה ואמר לה אחותך הצעירה מסודרת אני נותן לבני ולאחותך ארוסתו דירה, ואת המשק תשאירי לצורכך לא עברו ימים וגם היא מצאה חתן והקימה בית נאמן בישראל.

מעשה קטן של השבת אבדה גרם להצלחה גדולה להקמת שתי בתים בישראל.

אשריכם לומדי הדרך היומי העומלים יום יום עוד דף ועוד דף שמצטרף למעשה גדול שנוכל לבוא עם זה כהגנה ליום הדין הקרב ובא.

השיעור בדרך היומי נמסר

ע"י הרב אהרון בן אדיבה שליט"א

מייד ערב בטעה 2015 לאור תפילת ערבית,

בבית"כ אליהו הנביא רח' פתח תקווה 1 שכונת רוממה.

אלו שנדכו להחזקת הגליון: מסעוד בן אדיבה, אהרן נוריאל, אסף מזרחי ליישוב טוב, הרב שלמה בן אדיבה, יובל כהן ומאיר כהן להצלחת משפחתם, אשר ואיתן כהן, וכל החפצים בעילום שם להצלחתם הקלה ישיב להם כגמולם בשפע ברכה והצלחה ויתמלאו משאלות ליבם לטובה אמן!

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדרך" בלבד

רח' פולונסקי 26 ירושלים פקס: 02-5817174 טלפון: 02-5829850

pninyhadaf@gmail.com

- ז) דף ל. **תויג'ן:** עצירת הרכב בכדי לומר תפילת הדרך.
 נתבאר בגמ' אופן תפילת שמונה עשרה בהיותו בדרך ובשו"ע או"ח (ק"ג) נתבאר לגבי תפילה קצרה אם יכול לעמוד ולומר את התפילה הקצרה עומד.
תפקע: האם יש ענין לעצור את הרכב בצד בכדי לומר את תפילת הדרך לא בנוסעה שהרי בכך דעתו מיושבת יותר?
- ח) דף לא. **תויג'ן:** שמויעת רב המצחיק את הקהל.
 נתבאר בגמ' שאסור לאדם למלא פיו שחוק בנפשו וכו"פ שו"ע או"ח (תקס) ובב"י (יו"ד קנז) כ' שהוא איסור דרבנן.
תפקע: האם מותר בשופי ללכת לדרכה של רב המצחיק את הקהל ע"י וורטים ובדיחות מצחיקות ועיניו רואות שהקהל מגיע בהמוניו?
- ט) דף לב. **תויג'ן:** הרוצה לתמוך בכלול ומתלבט או כולל חצות או כולל לפני התפילה ולאחריה.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (צג) חשיבות של שהייה שעה אחת קודם התפילה ושעה לאחר התפילה.
תפקע: האם יש עדיפות לכולל חצות על פני כולל שלומדים שעה לפני תפילה ולאחר התפילה?
- י) דף לג. **תויג'ן:** טעה בתפילת מוצאי שבת שחל ביו"ט ולא הבדיל וטעם.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (רצד) הזכרת הבדלה בתפילה ואם לא הזכיר וטעם קודם הבדלה על הכוס יחזור ויתפלל.
תפקע: אדם שבמוצאי שבת שחל ביו"ט שכח לומר "ותודיענו" וטעם האם כשחוזר להתפלל צריך להזכיר "ותודיענו"?
- יא) דף לד. **תויג'ן:** ביקור חולים דרך לוויין.
 נתבאר בגמ' המבקש רחמים על חברו אין צריך להזכיר שמו בפניו אבל שלא בפניו צריך להזכיר שמו ולמד דבר זה מתפילת משה על מרים.
תפקע: האם ביקור חולה דרך לוויין הוא יוצא ידי חובת המצוה או שאינו מקיים כיון שאינו נוטל אחד משישים באופן זה?
- יב) דף לה. **תויג'ן:** ארגון טיול בחג סוכות.
 נתבאר בגמ' שדורות הראשונים היו מחייבים עצמם במעשר ואילו דורות האחרונים עושים מעשים לפטור עצמם מחיוב מעשר.
תפקע: האם המארגנים טיול בחג סוכות הם כדורות האחרונים שפוטרים עצמם מחיוב סוכה לשיטות שמטיילים ה"ה בכלל הולכי דרכים?
- יג) דף לו. **תויג'ן:** איבד את חוש הטעם האם יברך.
 נתבאר בגמ' לגבי קמח שעורים אף שהוא קשה לתולעים כיון שיש לו הנאה מכך מברך.
תפקע: אדם שאיבד את חוש הטעם ולא מזהה הבדלי טעמים בפיו האם יברך על מה שאוכל?
- יד) דף לז. **תויג'ן:** אפה לחם במיקרוגל מה ברכתו.
 נתבאר בגמ' לגבי לחם העשוי לכותח שאין אופים בתנור אלא בשמש האם חייב בחלה.
תפקע: אפה לחם במיקרוגל האם יש לו דין אפייה או בישול כמבואר החילוק לגבי ברכה בשו"ע או"ח (קסח)?
- טו) דף לח. **תויג'ן:** לחם הנעשה מחיטה שגדלה בגידולי מים
 נתבאר בגמ' לגבי ברכת הלחם המוציא מן הארץ בשונה מירקות שמברך האדמה כיון שאדמה גם שנתלשה שם אדמה עליה.
תפקע: אפה לחם מחיטה שגדלה בגידולי מים שאינם נחשבים לארץ האם ברכתו המוציא לחם מן הארץ?
- טז) דף לט. **תויג'ן:** ברכה על גלידה עם שברי עוגיות.
 נתבאר בגמ' דין תבשיל שמעורב בו מין דגן כשבא לדבק ובב"י או"ח (רח) כ' שמעט דגן אם בא לתת טעם מברך עליו במ"מ.
תפקע: מדוע האוכלים גלידה עם שברי עוגיות לא חוששים לדין הנ"ל שצריך לברך על העוגיות במ"מ?
- יז) דף מ. **תויג'ן:** חתן שהפסיק בדיבור בכדי לכבד את מקרוביו לברך שבע ברכות.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קסז), שכל דיבור שהוא צורך הברכה אינו נחשב להפסק ואינו צריך לחזור ולברך.
תפקע: חתן שלא עשה רשימה את מי להזמין לברך בז"ב שתחת החופה ומחמת כך דיבר האם הוא צורך להפסק?
- יח) דף מא. **תויג'ן:** טפל לעיקר שאינו מברך עליו.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (ריב) דיני וגדרי טפל שאינו מברך עליו והכלל אם העיקר פטור מברכה מברך על הטפל כגון שותה תרופה מרה עם קולה.
תפקע: אדם שברך על עוגה ומיד לאחריה אכל קוגל שנפטר בברכת העוגה האם פטור מלברך על המלפפון חמוץ שאוכל עם הקוגל?
- יט) דף מט. **תויג'ן:** טעם חתיכת לחם האם רשאי לאכול סלטים בלא ברכה.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קעז) שפת פוטרת כל מיני מאכל ויין פוטר כל מיני משקין.
תפקע: אדם שאכל לחם פחות מכזית ואינו חפץ לאכול עוד לחם האם צריך לברך על הסלטים.
- כ) דף מג. **תויג'ן:** מניעת עישון הנרגילה.
 נתבאר בגמ' לגבי ברכת הריח ודינה נתבאר בשו"ע או"ח (רטז) והמג"א או"ח (ריח), הסתפק האם מברכים על עישון הטבק עיי"ש.
תפקע: האם יש מניעה מלעשן בנרגילה בכדי לא להיכנס למח' האם צריך לברך על כך?
- כא) דף מה. **תויג'ן:** כיבוד בזימון לכהן המגבגב.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע גדרי ברכת הזימון ובסי' (רא) נתבאר ענין כיבוד בזימון וסדר הקדימה אורח, ת"ח, כהן, לוי, אבל, עיי"ש.
תפקע: אם יש כהן תלמיד חכם אולם הוא מגמגם האם ימנעו מלכבדו בזימון?
- כב) דף מו. **תויג'ן:** כהן שמת מוות קליני האם חוזר לכהונתו.
 נתבאר בגמ' שר' אבהו לא כיבד את רבי זירא אף שמבואר בירושלמי ברכות (ג,א) שהיה כהן ויש שתי' משום שר' זירא נשחט וחזר לחיות כמבואר מגילה (ז:): ובטל מכהן.
תפקע: כהן שנפטר מוות קליני לפי כל הסימנים וחזר חיות האם חוזר לכהונתו?
- כג) דף מז. **תויג'ן:** כיבוד רב בכניסה לרכבת הקלה ביו"ט.
 נתבאר בגמ' לגבי כיבוד של רב בכניסה הוא רק בפתח הראוי למזוזה אבל פתח שאינו ראוי אין צריך לכבד.
תפקע: אדם שבא להיכנס לרכבת הקלה ורואה רב שרוצה להיכנס האם צריך לכבדו או שזה נחשב לפתח שאינו ראוי למזוזה?
- כד) דף מח. **תויג'ן:** צירוף לזימון של השותה תה.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קעצ) האופנים לצרף אדם לזימון ונח' הפוסקים לגבי השותה תה לדעת הגריש"א זצוק"ל בקובץ תשו' (כב) אינו מצטרף ולדעת האול"צ (ב,מו) מצטרף לזימון.
תפקע: שותה תה וחפץ להצטרף לזימון עם ב' בני אדם הפוסקים כהגריש"א והוא סובר כדעת האול"צ האם רשאי להצטרף עמהם?
- כה) דף מט. **תויג'ן:** עשיית סיום מסכת בשמחת בר מצוה.
 נתבאר בגמ' לגבי הכלל שאין חותמים ברכה בשתיים מפני שאין עושים מצות חבילות ועיני סוטה (ח). וכן במו"ק (ח): בדין זה של חבילות.
תפקע: האם יש מניעה לעשות סיום מסכת בליל הבר מצוה ולא כמנהג הנוהג כיום שכל חתן עושה סיום מסכת?
- כו) דף נ: **תויג'ן:** נעיצת גרגירי ציפורן באתרוג.
 נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קעצ) לגבי השתמשות באוכלין שלא לצורך אכילה ונכלל דין זה בגדרי כל תשחית.
תפקע: האם יש להימנע מלנעוץ גרגירי ציפורן באתרוג לצורך הרחה במוצ"ש או מכיון שבין כה האתרוג הולך ונכמש מותר לעשות כן?

בשורה משמחת לציבור שוחרי התורה שיעורי הרב אהרן בן אדיבה שליט"א לזיכוי הרבים

- שיעור בעניני בשר וחלב - שבת שעה 4.00-5.30** בביה"כ "שערי רחמים" רח' יוסף חיים שכ' נחלאות י-ם.
שיעור בעניני חושן משפט - מוצ"ש מהשקיעה עד זמן ר"ת בביה"כ "מוסאיוף" שכ' הבוכרים י-ם.
שיעור יומי בהלכה ואגדה - 6.15-7.00 בביה"כ "דרכי דוד" רח' תחכמוני 1 שכ' מקור ברוך י-ם.
שיעור דף היומי בתוכנית הש"ס המושלם - 20.15-21.15 כולל הלכות לשון הרע ביה"כ "אליהו הנביא" רח' פתח תקוה שכ' רוממה י-ם.

השאלה שנשאלה בבית המדרש מתוך פניני הדף מס' 74

מעשה באדם שהתקשר לבעל צימר וסגר עמו דרך הטלפון אולם לאחר זמן גילה שיש צימר מכובד יותר והתקשר לבטל ביום שהיה אמור להגיע האם יהיה חייב בתשלומים או שנקבל את טענתו שסגירה בטלפון אינה מחייבת?
אלו תשובות הרבנים: יש לפטור אותו מספק מחיוב ממון ומ"מ הוא נחשב למחוסר אמנה!

מקורות ונימוקים: בדין זה יש לדון מדין מחוסרי אמנה כמבואר בשו"ע חו"מ (רד, ז-ח) וברמ"א שם (יא) ועל ידי כן מבטל מצות עשה של הין צדק כמבואר בסמ"ע (יב). ועוד יש לדון על נזקו שהרי במקומו היה יכול בעל הצימר למצוא שוכר אחר ובוהו יש מח' הפוסקים אם ניתן לחייבו מדינא דגרמי או לא שהרי נתבאר בשו"ע חו"מ (שלג, ב) אם אדם שכר פועל ובעל הבית חזר בו ומשום כך הפועל לא מוצא מי שישכיר אותו הרי בעה"ב חייב מדינא דגרמי ונח' הראשונים האם זה מדין דבר האבוד או מדין ערב או משום תקנת חכמים והנ"מ תהיה האם זה דין מיוחד בפועלים או בכל דבר האבוד יהיה חייב ולכן מספק אין להוציא ממנו ממון. רק יש לדון אם מעשה זה של סגירה בטלפון נחשב לקנין מדין סטומתא המבואר בשו"ע חו"מ (רא, א-ב) ובספר משפט הקנין (טו, ג) האריך לבאר האם סגירה בכרטיס אשראי נחשבת לקנין כיון שבאופן זה המתחיל בדיבור ומסתיים במעשה של מסירת הפרטים אולם סטומתא ע"י דיבור נח' בו הראשונים לגבי אמירת "מזל וברכה" וכן העידו לנו סוחרים גדולים אשר במילה אחת סוחרים עיסקא "לקחתי" אולם לדינא אין להוציא מיד המוחזק. (י"ש כח למורינו הגה"ג יצחק זילברשטיין הגה"ג אברהם בן חיים הגה"ג אליהו בר שלום והגה"ג שלמה שעיו שליט"א)

תשובה דונית: אדם שבר מכשיר "אייפון" טמא בחושו שזה של גוי אובד זר והתברר שזה של יהודי האם חייב לשלם על נזקו?

השיבו הגה"ג הרב אליהו בר שלום שליט"א עפ"י המעשה המובא בגמ' ברכות (כ) רב אדא קרע בגד מושך פריצות מראשה של אשה והתברר שהיא גויה ולכן שלם לה 400 זוז ומשמע מדברי הגמ' שאילו היא הייתה יהודיה היה צריך לקרוע ולא לשלם ומוכח כן בשו"ע יו"ד (שג, א) גבי המוצא כלאיים על חברו בשוק שאינו מוכן לפושטן קופץ עליו וקורעו אמנם מאידך בהל"פ פסח או"ח (תמג, שהע"צ טו) מבואר שהמזיק בכדי שלא להיכשל באיסור חייב לשלם וכ"כ החזו"א או"ח (ק"ח, ה) ובשם מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל הובא שאף אם היתה יהודיה היה חייב לשלם לה דאל"כ מה המסירות נפש שמסר וא"כ ה"ה בנידון דידן.

תשובה דחיי: נתבאר בשו"ע חו"מ (רסג, ב) שנחלקו שו"ע והרמ"א האם רשאי זקן להחמיר ולהשיב אבידה שאינה לפי כבודו האם ת"ח שהזיז עגלה של "יש" מתחייב בהשבתה? השיבו הגה"ג הרב שלמה שעיו שליט"א עפ"י מה ש"ל השו"ע חו"מ (רסג, ב) לגבי בעל חיים אם הכיש בה מתחייב בהשבתה והטעם דע"י הזזתם יש סיכון גבוה שיברחו אולם כל זה בבעלי חיים אבל בחפצים כ' הסמ"ע (ד) שנח' אף שהגביהם אינו חייב לטפל בהשבתם ויש לדון אם הזיז עגלה והיא בכיוון ירידה האם דינה כבעלי חיים שהזיז ועדיין יש לחלק בין בהמה שעשויה לברוח לבין עגלה הנמצאת במורד.

פניני דחיי: (א) פיצה חמה או בורקס חם מדוע לא נזהרים לאוכלם שהרי זה קשה לשכחה? (ב) מדוע לא מוזכר בכל תפילת 18 יציאת מצרים?

(ג) אדם הכועס על שכינו משום שבנו הקטן של השכן הזיקו ואביו טען שפטור עפ"י המבואר בשו"ע (שמג) האם עובר באיסור שנאתו אליו? (ד) מסדר קידושין שהוזמן לסדר חופה מכפר סמוך לרפת באוירה כפרית וריח הפרות חזק מאוד האם יכול לומר את הברכות? (ה) אדם שהזיק ארטיק לחברו בירושלים ונסעו לים וקנה לו ארטיק פי חמש מהמחיר בים-האם הוא ריבית?

פניני דונית: (א) קנה דירה וחשבון המים של התקופה ראשונה נשלח למוכר שביקש מהעו"ד שיזכיר לקונה לשלמו אולם הוא שכח והחוב תפח עד שעיקלו את חשבון הבנק של המוכר מי ישלם את הריביות? (ב) נהג שעצר לפני מעבר חציה בכדי לאפשר להולך רגל לעבור ומבחין ברכב הבא משמאל ודוהר ואינו רואה את ההולך רגל ופתח הרכב הימני את הדלת בכדי לגרום לרכב הדוהר לעצור מי ישלם על הנזק שהציל את האדם? (כל הזכויות שמורות למערכת)

נשגור קמיה מרנן ורבנן ברכת י"ש כח לכל אלו הנושאים ונותנים עימנו ובראשם:

לגא"ג הרב יצחק זילברשטיין. לגא"ג הרב זלמן נחמיה גולדברג. לגא"ג הרב שמואל פנחס. לגא"ג הרב אשר חנניה. לגא"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ.
לגא"ג הרב אברהם בן חיים. לגא"ג הרב שלמה שעיו. לגא"ג הרב שריאל רוזנברג. לגא"ג הרב ציון בן אדיבה. לגא"ג הרב ירון אשכנזי.
לגא"ג הרב אברהם חיים הרש. לגא"ג הרב משה כהניאן. לגא"ג הרב אליהו בר שלום. לגא"ג הרב מנשה שוע. לגא"ג הרב פנחס וינד שליט"א.
בברכת עוד ינובון בשיבה יחד עם כל בית ישראל

שאלות ותשובות לגיליון פניני הדף מס' 74

ש. חתם הסכם ישכר וזבולון ולא למד האם ישיב את הכסף שקיבל?

ת. השיבו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א שיש לחלק בין אשה השולחת את בעלה ללמוד תורה שהיא מקבלת שכר בכל מקרה לבין סוחר שחתם עם תלמיד חכם שאם הת"ח לא למד אין מקבל הלה שכר ומ"מ אם למד מעט כגון בתקופת בין הזמנים אין לחייבו להחזיר את הממון.

ש. זוג שגולד להם בן לאחר 20 שנה האם יש עדיפות לקרוא בשם המבטא הודאה כלאה אשר קראה לבנה "יהודה"?

ת. השיבו הגה"ג הרב אליהו בר שלום שליט"א אם השיקול אם לקרוא על שם אביו או בשם הודאה ודאי שיעדיף לקרוא ע"ש אביו שחי או נפטר ומה שלא קראה ליהודה ע"ש הודאה זה לאחר שסיימה לתת את השמות המחויבים ובענין השם יהודה כ' היעב"ץ ברכות (כ) שיש חשיבות מסוימת שהרי סתם חסיד הוא ריב"ב או ר"י בר אלעאי ואיך ר' יהודה החסיד (אות כח) כ' בצוואתו לזרעו לא לקרוא לא בשם שמואל ולא בשם יהודה.
ש. על מה סמכו העולם המתפללים ליד קבר של צדיק?

ת. השיבו הגה"ג הרב שלמה שעיו שליט"א עפ"י מש"כ השו"ע (יו"ד, טו) כל דבר שיש בו משום לועג לרש למת אין לעשות בקרבנו וכמבואר באו"ח (עא) ולכף אין להתפלל בקרבת מת אולם אם זה צדיק גדול כר' שמעון וכיו"ב רשאי להתפלל כיון שעצם התפילה במקום כזה זה מראה שמתפללים לזכותו ולכבודו וזהו כבוד הצדיק כמו שהתירו לומר קדיש ומשניות תוך ד"א של מת.

ש. האם מותר להעיר בחזורים בשבת ע"י צלצול של מנגינה קבועה המצלצל מידי יום בשעה קבועה?

ת. השיבו הגה"ג הרב ירון אשכנזי שליט"א עפ"י מש"כ השו"ע (רנב) כל דבר שאוושא מילתא טפי יש בזה זילותא דשבת ומסתבר שאף שהכינור של דוד היה מנגן גם בשבת מ"מ זה קדם לגזירה שגזרו על השמעת קול בשבת ועיין אג"מ או"ח (ד, ע) ומנחת שלמה (ב, כ) ויחו"ד (ג, יח) ואול"צ (ב, טז) והעולה מכל הנ"ל שדבר שהוא בפני רבים אסור להשמיעו אולם בביתו כמו שעון מעורר או מנגינה של "כי הרבית" בפלאפון יש להתיר.
ש. האם יש ענין לפרסם את שם החולה אף שחוששים מעין הרע?

ת. השיבו הגה"ג הרב מנחם לוי שליט"א עפ"י מש"כ הרמ"א יו"ד (שלד, ד) שעיקר מטרת ביקור חולים זה בקשת רחמים על האדם אם כן אין לאדם לחשוש מפרסום חוליו ואף אם חושש שיפגעו שידוכי בניו וכיו"ב אל ימנע.

ש. שלחה את בעלה לכולל ולא למד האם מקבלת שכר?

ת. השיבו הגה"ג הרב אליעזר יחיאל קונשטט שליט"א עפ"י האדמו"ר מקלויזניבורג זצוק"ל שהיא מקבלת שכר על עצם שליחת בעלה ללמוד וכן בעל שהולך לשיעור תורה בערב ונרדם על מושבו גם נשמתו נהנית וגם אשתו מקבלת שכר ולכן זכותה גדולה מבעלה.

אלול: התרגום פירש מלי' חיפוש עה"פ לתור את הארץ פי' אלול את הארץ וכבר אמר שלמה לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם אשר אין לה קצין שוטר ומושל ובגמ' חולין (נז) מסופר שר"ש רצה לבדוק אם זה נכון שאין להם שוטר והניח חליפה על מקום מסוים ונמלה אחת קראה לחברותיה לבוא לצל וכשבאו הסיר את החליפה וחזרה השמש מיד התנפלו עליה והרגוה בלי משפט הקשה תוס' איך ר"ש הרהר אחר דברי חכמים והרי בגמ' ב"ב מסופר שר"י עשה תלמיד גל של עצמות? ותי' שאכן שלמה מבקש מאיתנו לבדוק לך אל נמלה עצל ראה איך היא דואגת לאוכל למאה שנה אפי' שכל חייה רק חצי שנה אולי הקב"ה יאריך חייה.

חתן: אחד הגיע למרן הגר"מ שך זצוק"ל והתלונן שלא מוצא את אבידתו דהיינו אשתו א"ל הרב אילו היית מחפש אבידה היית מוצא הבעיה שאתה מחפש מצאיה..
תפילה: רב פנה למתפלל בסיום 18 ואמר לו שלום עליכם א"ל למה הרב אומר לי: א"ל אתה טיילת בהודו וחזרת! א"ל מאיפה הרב יודע? א"ל הרב גם אני הייתי שם ופגשתי אותך..
כתבתו בספר זכויות: השאלה ממה נפשך אם יש לנו זכות אז לא צריך לבקש ואם אין לנו זכות? תי' הח"ח אם אתה תדון לכף זכות עם אותה זכות הקב"ה ישפוט אותך כשאתה תעשה מעשה דומה.

ש. עובדת שטלפנה ממקום עבודתה לחו"ל וחפץ בעה"ב לנכות משכרה האם הבעל רשאי לעכבו שהרי מה שקנתה אשה קנה בעלה?

ת. השיבו מורינו הגה"ג הרב יצחק זילברשטיין שליט"א שמו"ח מרן הגריש"א זצוק"ל השיב לחלק בין עובד שגוב חפץ שאין רשאי בעה"ב לקזז ממשכורתו וראייתו מהמרדכי ב"ק (ס' ל) ממעשה של האריס שגב מרב הונא אולם חילק שאם טלפנה יכול לנכות משכרה שהרי בשעה שטלפנה לא עבדה. ש. ברכה על פיסת ניילון (ORAL CARE STRIPS) המשורה ריח טוב בפה.

ת. השיבו הגה"ג הרב שמואל פנחסי שליט"א שיש לצדד שאין לברך על כך א. עפ"י האמור באו"ח (רי) בדין מטעמת שלהרבה פוסקים אפי' אם בולע אינו צריך ברכה ודלא כהמג"א וכ"כ האג"מ (או"ח עט) ויבי"א (האו"ח טז, ג). יש הסוברים שמותר ללעוס מסטיק בתענית עפ"י מש"כ שו"ע או"ח (תקסז, ב). כיון שזה בא להרחיק ריח רע מהפה יש לדמותו למבואר בשו"ע או"ח (ריז, ב) שדבר הבא לסלק ריח אין מברכים עליו ועיין מנחת שמואל (ג, א).

ש. אברך שהתנדב ללכת לבנק לפרוט צ'קים של חבריו ונאבד לו צ'ק בפשיעה האם חייב?

השיבו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א עפ"י מה שכתב השו"ע חו"מ (שא) שאין שמירה בשטרות ואף שלגבי צ'ק נח' אם דינו ככסף מ"מ כיון שיש הסוברים שדינו כשטר אין לחייבו אלא לפוטרו.

ש. אדם שחפץ לחנות בחניה פרטית שחונים בה רק ביום ולחנות שם בלילה בלא רשות הבעלים האם רשאי?

ת. השיבו הגה"ג הרב אליהו בר שלום שליט"א עפ"י מש"כ השו"ע חו"מ (ססג, ו) לגבי כניסה לחצר פרטית אם הבעלים מכריזים שלא מרשים להיכנס אפי' בחצר שלא עשויה לשכר אסור להיכנס אולם אם הבעלים משאירים את השער פתוח לרווחה יש להתיר אך גם בזה יש להחמיר כיון שפעמים מרשה בעל החניה לחברו לחנות שם ובא זר וחונה ונגרם לו עגמת נפש ולא גרע מאמירה של אותה תינוקת "ליסטים כמוך כבשוה".

ש. האם מותר לבעל השב מהכולל או מהעבודה לשמוע את אשתו מספרת לשון הרע להפיג דאגתה?

ת. השיבו הגה"ג הרב מאיר סנדר שליט"א עפ"י מש"כ הח"ח (כלל י"ד, בהערה) שמותר לספר משום דאגה בלב איש ושיחנה ומ"מ נצרכים כל שבעה תנאים המנויים שם בספר "אום אני חומה" (ס' פז) נשאל בדעת מרן הגרש"א שכ' שבבעל ואשתו ואיפכא אינו בכלל איסור לשון הרע ומאידך כ' הח"ח (כלל ח, י) שאין לספר לנשותיהם כל מה שאירע להם עם פלוני ופלוני וכ' שם לחלק היכן שרק בא להגן על כבודו אסור ובעלמא שרי ועיין בקובץ "וקנה לך חבר" (ס' קמו) שהאריכו בענין זה ומסקנתם שבעל נפש יחמיר על עצמו.

ש. האם מותר להלוות כסף לאדם בתנאי שיבוא להתפלל במנין?

ת. השיבו הגה"ג הרב פנחס וינד שליט"א עפ"י המבואר בשו"ע יו"ד (קס"ו) אם הלואה לו כסף על מנת שילמד את בנו תורה הוי ריבית וביותר אם משלמים למי שבא בקביעות למנין ואפי' אם בא ללא תשלום הוי ריבית דברים ואף שבין כה חייב להתפלל מ"מ בכל דבר שיש בו טורח נחשב שנתן מעצמו. ש. נעמד להתפלל והודיעו שיש פקה שנותן דוחות האם יצא באמצע עמידה להזיז את הרכב?

ת. השיבו הגה"ג הרב אברהם חיים הרש שליט"א עפ"י מש"כ בשו"ע או"ח (קד) לגבי הפסקה בתפילה בדבר שמטריד אותו וכמו האופן שהובא באו"ח

(צו) לגבי אדם הרואה באמצע התפילה סידור שנפל ומחמת כך הוא טרוד כ' מ"ב (ז) שיכול להרימו ומאידך בסי' (קד) כ' אפי' בהפסד ממון אין להפסיק אולם הפסקי תשו' הביא שיש המתירים אם אינו מפסיק בדיבור רשאי ללכת להזיז את המכונית ולחזור לתפילה.

ש. אדם שבא לבצע על שתי חלות בשבת בבוקר ובירך המוציא ומגיע חברו בריצה ואומר לו אין עוד לחם משנה תמתיך עד שאטול ידיים ואברך האם צריך להמתין לו?

ת. השיבו הגה"ג הרב שלמה שעיו שליט"א שיש לדמות דין זה למה שפסק השו"ע או"ח (קסז, ז) אדם שבא ליטול ידיו ורואה את חברו מברך המוציא אם נתכוין להוציא השומעים יכול הנוטל לצאת בברכת המוציא ואח"כ ליטול ידיו ולאכול לחם בלי ברכת המוציא ובנידון דידן יעשה כן שהרי אם חברו ימתן יהיה זה הפסק גדול ולכך אם לא שמע חברו את ברכת המוציא לא ימתין המברך ויטעם מהחלות.

ש. עובד שהלך לתפילה באמצע עבודתו נקלע למנין והתברר שהם מקובלים האם רשאי לעזובם?

ת. השיבו הגה"ג הרב משה כהניאן שליט"א יש לחלק אם העובד יחסר לבעה"ב ויהיה לו נזק מכך רשאי לעזובם ואם לא יהיה נזק רב לבעה"ב יש לפועל להישאר ויבקש מבעה"ב לקזז את הזמן שנעדר ושכרו גדול מאוד.

ש. האם יש להימנע מלהתפלל באולם חתונות אלא בבית הכנסת?

ת. השיבו הגה"ג הרב מנחם לוי שליט"א עפ"י השו"ע או"ח (צט) ישתדל אדם להתפלל בבית הכנסת ומלשון זו משמע שאינו חיוב אלא עדיפות והראיה שלמנין נתנו חז"ל שיעור עד כמה לחפש אבל לתפילה בביה"כ לא הצריכו וביותר שלא לאכול סעודה לפני תפילה ולכך יש להקל ופוק חזי..

נודה לכל הרבנים ששלחו לנו את תשובותיהם

בהגרלה לחודש אב-אלול ע"ס 100 ₪ זכה הרב"ג יוסף וילנסקי שליט"א {ירושלים}

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02-5817174 או לרח" פולנסקי 26 עבור פנימי הדף ירושלים (pninyhadaf@gmail.com)

ברכת יישר כוח לכל השולחים תשובות ניתן לשלוח גם חלק מהתשובות.

וברכותינו לעשרות האברכים המסייעים בהפצת הגיליון בכל רחבי הארץ. ולכל המצטרפים אליהם

בברכת חילכם לאורייתא מערכת "פניני הדף"

מעשה בבחור עלם חמודות אשר נהיה יתום משני הוריו בגיל צעיר המשגיח של הישיבה בו למד התייעץ עם זוגתו ושניהם החליטו לאמץ את הבחור כבנם הוא שיחק עם ילדיהם אכל עימם מאותה צלחת כך במשך עשר שנים תמימות עד שהגיע הבחור לגיל הנישואין ובשעה טובה השתדך עם נערה המתאימה לרוחו את עניני הממון סידר המשגיח ביחד עם גיס הבחור ולאחר זמן הבחור נכנס לחופה שבועיים לאחר מכן חשה אשת המשגיח בכאבים היא עשתה צילום ובו נתגלה גידול ל"ע בגופה הרופאים היו המומים הם גילו שהגידול הממאיר קנן עשר שנים בגופה ולא התפשט בה אלא רק כעת קצב התפשטות היה מהיר ולאחר שבועיים נפטרה לבית עולמה בעלה הספיד אותה ואמר אני יודע למה במשך עשר שנים לא התפשט הגידול כי בכל הזמן הזה גידלה את הבחור היתום ומיד לאחר שהתחתן כבר לא היה מה שיגן עליה. אנו רוצים להודות מקרב לב לאלו שתרמו מכיסם למען המשך הוצאת הגיליון למשלוח תרומות למערכת ניתן לפנות לטל' 02-5829850 או פקס' 02-5817174 **שם בארומים איפה תוכלו לרכוש**.

לע"נ אבינו מורה זרכינו הרה"צ מימון (בן אדיבה) בן מסעודה זצוק"ל ולע"נ דוד בן זהרה ז"ל מזל בת שמחה ז"ל ציפורה בת שמחה ז"ל אברהם בן רחל ז"ל ולע"נ אבינו רב פעלים מוה"ר רבי מנחם מנדל הרש זצ"ל מק"ק לופן-פ"ת מח"ס תורת חיים מצאצאי התיו"ט ולכ"ע די מני"א התשס"ג ולע"נ מוה"ר יוסף צבי בהר"ר אברהם הרש ולכ"ע סז' אלול התשכ"ו תוצבה הוצא ע"י בנו ונכדו הרה"ג אברהם חיים הרש שליט"א מח"ס ביכורי אברהם

לרפואת מורינו הרב יעקב חי יוסף בן מרגלית בתוך שאר חולי ע"י.

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד **יאיר בן מיכל** לזי בתוך שאר חולי עמו ישראל אמן

פניני הדף... 054636337